

ALUE- JA KUNTAVAALIT 2025

Vahvistetaan lasten ja nuorten hyvinvointia

Lasten ja nuorten lisääntyvä paha olo vaikuttaa koko yhteiskuntaan pitkäaikaisesti. Päättäjillä on oltava rohkeutta tehdä valintoja lasten, nuorten ja perheiden puolesta juuri nyt. Kunnilla ja hyvinvointialueilla on käytössään monia keinoja vahvistaa lasten ja nuorten hyvinvointia.

Lasten, nuorten ja perheiden tilanne Suomessa on monella mittarilla huolestuttava. Lapset näkevät tilanteensa [aiempaa synkeämmässä valossa](#), alaikäisten mielenterveysongelmat kasvavat jatkuvasti ja palveluiden saatavuus heikkenee edelleen.

Enää 55 %

lapsista ja nuorista pitää lasten tilannetta Suomessa hyvänä, kun vuonna 2021 sitä piti hyvänä 69 % ([LSKL 2024](#)).

Köyhyysrajan alapuolella elää tällä hetkellä [123 100 lasta](#) eli noin 12 % lapsista. Elinkustannusten nopea nousu ja valtiontalouden leikkaukset ovat jo haastaneet perheiden taloutta ja lapsiperheköyhyyden ennustetaan edelleen kasvavan.

Lapsiköyhyyden torjuntaa koskevassa vertailussa Suomi sijoittui 39 maasta

sijalle 14

vuosina 2012–2021. Aiemmin Suomi mahtui viiden parhaan joukkoon. ([Unicef 2023.](#))

71 %

pienituloisissa perheissä elävistä lapsista on huolissaan tulevaisuudestaan ja 61 % tuntee häpeää perheensä taloustilanteen vuoksi ([Pelastakaa Lapset 2024](#)).

Lapsena koettu köyhyys vaikuttaa hyvinvointiin koko elämän mitalta: se lisää mielenterveysongelmia sekä heikentää osallisuutta ja tyytyväisyyttä elämään. Syrjäytymisen riski on suuri, kun lapsi kasvaa ympäristössä, jossa läsnä on taloudellista niukkuutta, huolta vanhempien jaksamisesta ja mielenterveysongelmia.

Kunnissa ja hyvinvointialueilla voidaan sekä suoranaisesti vähentää lapsiperheiden köyhyyttä että pienentää köyhyyden vaikutuksia lasten ja nuorten elämään. Se vaatii kuitenkin päättäjiltä määrätietoista panostusta lasten ja nuorten hyvinvointiin.

ALUE- JA KUNTAVAALIT 2025

Iskl.fi/aanilapselle
#ÄäniLapselle
#GeBarnenDinRöst

Kunnissa ja hyvinvointialueilla on halua tukea lapsia

Talouden sopeuttaminen määrää tahtia monessa kunnassa tänäkin vuonna, mutta [kuntien talousarvioissa](#) painottuu onneksi edelleen halu varmistaa lasten ja nuorten palveluiden toimivuus.

Hyvinvointialueilla valmistaudutaan parhaillaan [lasten ja nuorten terapiatakuuseen](#). Jos mielenterveys- ja päihdepalveluja ei ole riittävästi, voivat pitkät jonotusajat pahentaa tilanteita entisestään. Huomiota on kuitenkin kiinnitettävä myös mielenterveysongelmien kasvun juurisyihin sekä niiden ehkäisyyn.

Panostukset lasten ja nuorten hyvinvointiin ovat sekä säästöä että inhimillisesti oikein. Mahdollisuus harrastaa on tärkeä lapsen hyvinvoinnin ja minäkuvan kannalta. Kunnan tarjoama maksuton harrastus on monelle lapselle ainoa mahdollisuus. Kuntien kulttuurikasvatussuunnitelmissa tulee huomioida erilaiset perheet ja eri-ikäiset lapset. Vapaa-ajan ympäristöjen tulee olla turvallisia, myös digitaalisesti. Kaiken lasten, nuorten ja perheiden toiminnan on oltava syrjimätöntä, esteetöntä ja saavutettavaa.

Varhaiskasvatuksessa, koulussa ja vapaa-ajan toiminnoissa voidaan [tehokkaasti kaventaa](#) perhetaustasta johtuvia hyvinvoinnin ja oppimisen eroja. Koulutuspolun ja riittävän tuen turvaaminen lapsille ja nuorille onkin yksi kunnan kaikkein tärkeimmistä tehtävistä. Kun koulussa panostetaan yhteisöllisyyteen, voidaan myös [ehkäistä kiusaamista](#) ja yksinäisyyttä.

Lähes 60 %

[kuntien budjeteista](#) ohjautuu lapsille ja nuorille varhaiskasvatukseen, esi- ja perusopetuksen sekä toisen asteen kautta. Kun varat ovat niukat, on entistä tärkeämpää käyttää ne viisaasti.

Tulevien päättäjien tulisi muistaa, että lapsella on oikeus tulla kuulluksi häntä koskevissa päätöksissä. [Osallisuuden](#) on oltava mahdollista myös haavoittuvassa asemassa ja syrjinnän vaarassa oleville. Heidät on tunnistettava ja heille on tarjottava mahdollisuus tulla kuulluksi!

Osallisuus [parantaa päätöksenteon laatua](#), kun käyttäjien näkemykset osataan ottaa huomioon jo suunnitteluvaiheessa.

Anna ääni lapselle -ehdokas – niin kunnassa kuin hyvinvointialueella – sitoutuu omalla työllään edistämään jokaisen lapsen oikeuksien toteutumista. Siksi me haluamme löytää mahdollisimman monta tällaista ehdokasta – haastathan mukaan sopivia ehdokkaita ja vinkkaat kampanjastamme eteenpäin!

Tunnetko [harrastamisen Suomen mallin](#)? Tiesithän, että kuntasi voi hakea **avustusta sen toteuttamiseksi?**

**Muistilista sinulle,
tuleva päättäjä!**

Mitä voin tehdä kunnassa lasten ja nuorten hyvinvoinnin eteen?

- Laaditaan konkreettinen toimenpideohjelma lapsiperheköyhyyden ehkäisemiseksi.
- Varmistetaan, että kohtuuhintaisia perheasuntoja on riittävästi tarjolla.
- Varmistetaan lapsille laadukas varhaiskasvatus ja koulupolku sekä riittävä tuki oppimiseen.
- Huolehditaan, että kouluruoka on ravitsevaa ja hyvää.
- Huomioidaan pienituloisten yhden vanhemman perheiden tarpeet mm. päiväkotien aukioloajoissa.
- Varmistetaan, että varhaiskasvatuksen ryhmäkoot ovat pieniä ja henkilökuntaa on riittävästi.
- Pidetään huolta koulurakennusten terveellisyydestä ja turvallisuudesta.
- Taataan kaikille lapsille mahdollisuus harrastaa tarjoamalla maksuttomia vapaa-ajan palveluja.
- Varmistetaan, että kirjastoja on kohtuullisten etäisyyksien päässä.
- Tuetaan kulttuuria ja lasten ja nuorten mahdollisuuksia osallistua siihen.
- Luodaan edellytyksiä lasten ja nuorten turvalliseen itsenäiseen liikkumiseen.
- Tuetaan järjestöjen auttavaa työtä ja järjestetään sille mahdollisuuksia myöntämällä riittävät avustukset.

**Muistilista sinulle,
tuleva päättäjä!**

Mitä voin tehdä hyvinvointialueella lasten ja nuorten hyvinvoinnin eteen?

- Pyritään siirtämään sote-palveluiden painopistettä erityistason palveluista kohti ennakoivaa ja ehkäisevää tukea.
- Tarjotaan peruspalveluita, kuten lapsiperheiden kotipalvelua, varhaisessa vaiheessa joustavasti perheiden tarpeiden mukaan.
- Varmistetaan monipuoliset ja yksilöllisiin tarpeisiin vastaavat palvelut lapsille, nuorille ja perheille.
- Lyhennetään jonotusaikoja mielenterveys- ja päihdepalveluihin.
- Tuetaan järjestöjen auttavaa työtä ja järjestetään sille mahdollisuuksia.
- Varmistetaan, että vammaiset lapset ja nuoret saavat yksilöllisten tarpeidensa mukaisesti riittävän ja oikea-aikaisen tuen.